

EK 2. BİRİMLER, DÖNÜŞÜM FAKTÖRLERİ, ISI İÇERİKLERİ

(Ref. e makaleleri)

BİRİMLER

Temel Birimler

uzunluk, metre	m
kütle, kilogram	kg
zaman, saniye	s
elektrik akımı, amper	A
termodinamik sıcaklık, Kelvin	K
Zaman	
bir saniye	= 1s
bir dakika	= 1 dak = 60s
bir saat	= 1sa = 60 dak = 3600s

Hız, İvme

saniyede bir metre	= 1 m/s
saniyede bir foot	= 1 ft/s = 0.3048 m/s
saniyede bir mil	= 1 mil/sa = 0.447 04 m/s

İvme (Akselerasyon)

saniye karede bir metre	= 1 m/s ²
saniye karede bir foot	= 0.3048 m/s ²

Yoğunluk

metreküpte bir kilogram	= 1 kg/m ³
inç küpte bir pound	= 1 lb/in ³ = 27679.9 kg/m ³
foot küpte bir pound	= 1 lb/ft ³ = 16.0185 kg/m ³
U.K. galonda bir pound	= 99.776 4 kg/m ³

Kuvvet

bir Newton	= 1 N = kg m/s ²
bir din	= 1 dyn = 1g cm/s ² = 10 ⁻⁵ N
bir kilogram-kuvvet	= 1 kg _f = 9.806 65 N
bir pound-kuvvet	= 1 lb _f = 4.44822 N
bir ton-kuvvet	= 1 ton _f = 2240 lbf = 9964.02 N

Basınç, Gerilim

bir pascal	= 1 Pa = 1 N/m ²
bir bar	= 10 ⁵ Pa = 10 ⁵ N/m ²
bir milibar	= 1 mbar = 10 ⁻³ bar = 100 Pa = 100 N/m ²
bir din/ cm ²	= 0.1 Pa = 0.1 N/m ²
1 kg _f /cm ²	= 98066.5 N/m ²
bir standart atmosfer	= 1 atm = 0.01325 bar = 101 325 N/m ²
1 pdl/in ²	= 214.2956 N/m ²
1 pdl/ft ²	= 1.488 164 N/m ²
1 lb _f /in ²	= 6894.76 N/m ²
1 lb _f /ft ²	= 47.8803 N/m ²
1 ton/ft ²	= 107252 N/m ²
1 mm Hg	= 9.806 65 x 13.5951 N/m ² = 133.322 N/m ²
1 in Hg	= 25.4 mm Hg = 3386.4 N/m ²
1 in H ₂ O	= 25.4 kg _f /m ² = 249.089 N/m ²
1 ft H ₂ O	= 304.8 kg _f /m ² = 2989.07 N/m ²

Enerji/(Kütle-Sıcaklık); Spesifik Entropi, Spesifik Isı Kapasitesi

bir joule/(kilogram-Kelvin)	= 1 J/kg K
1 kal/g K	= 4186.8 J/kg K
1 Btu/lb rankine	= 4186.8 J/kg K

Enerji/Kütle; Spesifik Entalpi, Isınma Isısı, Kalorifik Değer

bir joule/kilogram	= 1 J/kg
1 kal/g	= 4.1868 J/g = 4186.8 J/kg
1 Btu/lb	= 2326 J/kg

Enerji /(Hacim-Sıcaklık)

bir joule/(metreküp-Kelvin)	= 1 J/m ³ K
1 J/cm ³ K	= 106J/m ³ K
1 kal/cm ³ K	= 4.1868 x 106 J/m ³ K
1 kal/l K	= 4.1868 x 103 J/m ³ K
1 kkal/m ³ K	= 4 186.8J/m ³ K
1 Btu/ft ³ rankine	= 67066.1 J/m ³ K

Enerji Akı Yoğunluğu, Güç/Alan

bir watt/metrekare	= 1 W/m ² = 1 J/m ² s
1 W/cm ²	= 104 W/m ²
1 kal/m ² s	= 4.1868 W/m ²
1 kal/cm ² s	= 41 868 W/m ²
1 kkal/m ² h	= 1.163 W/m ²
1 Btu/ft ² h	= 3.154 59 W/m ²

Enerji, İş, Isı

bir joule	= 1J = 1 Nm = 1 kg m ² /s ² = 1 Pa m ³
bir erg	= 1 erg = 1 dyn cm = 10 ⁻⁷ J
bir kilo watt saat	= 1 k W h = 3.6 x 10 ⁶ J
bir kalori (international)	= 1 kal = 4.1868 J
bir kilokalori	= 1 kkal = 4186.8J
bir termokimyasal kalori	= 4.184 J
bir 15 °C - kalori	= 4.1855 J
bir ortalama (0 °C – 100 °C) kalori	= 4.1897 J
bir santigrat (Celsius) ısı birimi	= 1 Chu = 1 kal lb/g = 1899.1 J
bir British termal unit	= 1 Btu = 2.326 J lb/g = 778.169 ft lb _f = 1055.06J
bir beygir gücü saat	= 2.68452 x 10 ⁶ J
1 ft lb _f	= 1.28507 x 10 ⁻³ Btu
1 ft lb _f =	= 1.355 82 J

Güç

bir watt	= 1W = 1 J/s = 1 kg m ² /s ³
1 kg f m/s	= 9.806 65 W
bir metrik beygircü	= 1 CV = 1 ch = 1 PS
1 ft lbf/s	= 1.355 82 W
1 beygircü	= 1 hp = 550 ft lbf/s = 745.700 W
1 ton refrijerasyon	= 200 Btu/min = 3.517 kw

Isı Transfer Katsayısı (Termal İletim)

bir watt/(metrekare-Kelvin)	= 1 W/m ² K = 1 J/m ² sK
1 W/cm ² K	= 104 W/m ² K
1 kal/m ² s K	= 4.1868 W/m ² K
1 kal/cm ² s K	= 41 868 W/m ² K
1 kkal/m ² h K	= 1.163 W/m ² K
1 Btu/ft ² h rankine	= 5.67826 W/m ² K

Isıl İletkenlik

bir watt/(metre-Kelvin)	= 1 W/mK = 1 J/m s K
1 W/cm K	= 100 W/m K
1 kal/cm s K	= 418.68 W/m K
1 kkal/m h K	= 1.163 W/m K
1 Btu/ft h rankine	= 1.73073 W/m K
1 Btu in/ft ² h rankine	= 0.144 228 W/m K

Viskozite (Dinamik Viskozite)

1 N s/m ²	= 1 Pa s = 1 kg/m s
bir poise	= 1 P = 1 din s/cm ² = 1 g/cm s = 0.1 kg/m s
bir sentipoise	= 0.01P = 0.001 kg/m s
1 kgf s/m ²	= 9.80665 kg/m s
1 pd/ s/ft ²	= 1.488 16 kg/m s
1 lbf s/ft ²	= 47.8803 kg/m s

Kinematik Viskozite, Termal Difüvizite, Difüzyon Katsayısı

saniye karede bir metre	= 1 m ² /s
bir stokes	= 1 St = 1 cm ² /s = 10 ⁻⁴ m ² /s
bir sentistokes	= 1 cSt = 1 mm ² /s = 10 ⁻⁶ m ² /s
1 m ² /h	= 2.777 78 x 10 ⁻⁴ m ² /s
1 ft ² /s	= 0.092 903 m ² /s
1 ft ² /h	= 2.580 64 x 10 ⁻⁵ m ² /s

Bazı Yararlı Yaklaşık Değerler

1 atmosfer	~ 1 kg/cm ² ve 1 bar
1 Btu	~ 1000 J
62.4 lb/cu ft	~ 1 ton/metreküp
1 Btu/lb derece F	~ 4.2J/kg / derece K
1 grain/cu ft	~ 2.25g/ metreküp
1 grain/galon	~ 1/70 kg/metreküp
kömür C _v (12,900 Btu/lb)	~ 30 MJ/kg
oil C _v (17,600 Btu/lb)	~ 42 MJ/kg
buharın ısınma ısısı (970.6 Btu/lb)	~ 2.3 MJ/kg

Özel Adları Olan Başlıca Birimler

Hertz, Hz	1Hz = 1s ⁻¹
Newton, N	1N = 1 kg m/s ²
Pascal, Pa	1Pa = 1 N/m ²
Joule, J	1J = 1 Nm
Watt, W	1W = 1 J/s
Coulomb, C	1C = 1 A s
volt, V	1V = 1 J/C
ohm, ω	1ω = 1 V/A

DÖNÜŞÜM FAKTÖRLERİ

HACİM

Birim	~D faktörü	Birim
feet küp (f ³)	x 0.02831685 =	metreküp (m ³)
US C (gal)	x 0.0238095 =	varil (bbl)
US galon (gal)	x 3.785412 =	litre (l)
US galon (gal)	x 0.8326394 =	Imperial galon (UK gal)
Imperial galon (UK gal)	x 4.545 =	litre (l)

KÜTLE / AĞIRLIK

Birim	~D. faktörü	Birim
short ton	x 2,000 =	pound (lb)
short ton	x 0.9071847 =	metrik ton (t)
long ton	x 1.016047 =	metrik ton (t)
long ton	x 2,240 =	pound (lb)
metrik ton (t)	x 1,000 =	kilogram (kg)
metrik ton (t)	x 0.9842 =	long ton
metrik ton (t)	x 1.102 =	short ton
pounds (lb)	x 0.45359237 =	kilogram (kg)
kilogram (kg)	x 2.2046 =	pound (lb)

UZUNLUK

Birim	~D. faktörü	Birim
mil (mi)	x 1.609344 =	kilometre (km)
yard (yd)	x 0.9144 =	metre (m)
feet (ft)	x 0.3048 =	metre (m)
inç (in)	x 2.54 =	santimetre (cm)
kilometre (km)	x 0.62137 =	mil (mi)

ALAN

Birim	~D. faktörü	Birim
mil kare (mi ²)	x 2.589988 =	kilometre kare (km ²)
Yard kare (yd ²)	x 0.8361274 =	metre kare (m ²)
feet kare (ft ²)	x 0.09290304 =	metre kare (m ²)
inç kare (in ²)	x 6.4516 =	santimetre kare (cm ²)

ENERJİ

Birim	~D. faktörü	Birim
British Termal Unit (Btu)	x 1,055.05585262 =	joule (J)
kalori (kal)	x 4.1868 =	joule (J)
kilo watt saat (kWh)	x 3.6 =	mega joule (MJ)

SAYILAR VE KISALTMALAR

X Sayı	=		Ön-ek	Sembol
1 000 000 000 000	=	10 ¹²	tera	T
1 000 000 000	=	10 ⁹	ciga	G
1 000 000	=	10 ⁶	mega	M
1 000	=	10 ³	kilo	k
100	=	10 ²	hekto	h
10	=	10	deka	da
0.1	=	10 ⁻¹	desi	d
0.01	=	10 ⁻²	senti	c
0.001	=	10 ⁻³	milli	m
0.000 001	=	10 ⁻⁶	mikro	μ
0.000 000 001	=	10 ⁻⁹	nano	n
0.000 000 000 001	=	10 ⁻¹²	piko	p

ISI İÇERİKLERİ, YAKLAŞIK

Enerji Kaynağı	M. Btu/v	Enerji Kaynağı	M. Btu/v
hampetrol	5.800	gazlar	6.000
doğal gaz sıvıları	3.735	petrol koku	6.024
uçak benzini	5.048	propan	3.836
doğal benzin	4.620	yol yağı	6.636
bütan-propan (60/40)	4.130	özel naftalar	5.248
distilat fuel oil	5.825	distilasyon gazları	6.000
etan	3.082	gazyağı	5.670
izobütan	3.974	yağlar	5.825
Jet yakıtı	5.670	wakslar	5.537

(M. Btu/v = milyon Btu/varil)